

KRONIKA NAUKOWA

Jubileusz profesor Barbary Wachowskiej

24 października 2002 r. z inicjatywy Katedry Historii Polski Najnowszej UŁ i Zarządu Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego odbyło się, w gmachu Instytutu Historii UŁ, uroczyste zebranie naukowe poświęcone prof. dr hab. Barbarze Wachowskiej. Okolicznością gromadzącą liczne grono współpracowników, kolegów i uczniów było 47-lecie pracy badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej profesor B. Wachowskiej. Spotkanie poprowadził kierownik Katedry Historii Polski Najnowszej prof. dr hab. Paweł Samuś.

Doktor hab. Maria Nartowicz-Kot przypomniała sylwetkę Jubilatki. Barbara Wachowska urodziła się w Wolborzu, gdzie rozpoczęła naukę w szkole podstawowej. Podczas II wojny światowej, biorąc udział w tajnych kompletach, ukończyła szkołę powszechną i rozpoczęła edukację w pierwszej klasie liceum. Naukę kontynuowała po wojnie w pierwszej klasie I Liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Mazowieckim, dokąd przeprowadziła się wraz z rodzicami. Po zdaniu matury w 1949 r. rozpoczęła studia w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi. Już podczas studiów pracowała jako asystent. Po ukończeniu nauki, w 1952 r., podjęła studia uzupełniające w Uniwersytecie Łódzkim. Przeniesienie na Uniwersytet Warszawski, w celu zdobycia tzw. aspirantury, miało wpływ na ich przerwanie. W Warszawie w listopadzie 1957 r., otrzymała tytuł magistra. Wróciła wówczas do Łodzi do pracy w Katedrze Historii Polski XIX–XX wieku. Dysertację doktorską, poświęconą strajkom okupacyjnym w łódzkim okręgu przemysłowym w latach kryzysu gospodarczego, złożyła w 1965 r. W 1974 r. obroniła pracę habilitacyjną, dotyczącą struktury i działalności Komunistycznej Partii Polski w okręgu łódzkim w latach 1918–1926. W 1980 r. nadano jej tytuł profesora nadzwyczajnego. Uzyczajnienie profesury nastąpiło 10 lat później. Od lat sześćdziesiątych do końca lat dziewięćdziesiątych pozostawała na stanowisku kierownika Zakładu, a następnie Katedry, Historii Polski Najnowszej. Od 1968 r. prowadziła, ciesząc się znacznym zainteresowaniem studentów, seminarium magisterskie. Prowadziła

również, początkowo wspólnie z prof. dr hab. S. Banasiakiem, seminarium doktorskie.

Za działalność naukową była kilkakrotnie nagradzana, m. in. nagrodami ministerialnymi i rektorskimi. Otrzymała również odznaczenia państwowe i resortowe.

W pracy badawczej prof. B. Wachowska poruszała wiele problemów związanych z politycznym, społecznym i gospodarczym życiem Polski w pierwszej połowie XX w. Kierunek pracy wyznaczały przede wszystkim zainteresowania dziejami polskiej klasy robotniczej. W ich wyniku powstały liczne artykuły i monografie poświęcone dziejom masowych ruchów politycznych i społecznych, organizacjom związkowym ruchu robotniczego regionu oraz życiu gospodarczemu łódzkiego okręgu przemysłowego. W dorobku naukowym Profesor B. Wachowskiej znajdują się również opracowania dotyczące dziejów miast województwa łódzkiego, m. in. Brzezina, Łasku, Łęczycy, Kutna, Pabianic, Piotrkowa Trybunalskiego, Tomaszowa Mazowieckiego i Zgierza. Lata dziewięćdziesiąte przyniosły zainteresowanie tradycją historyczną. W ich wyniku powstały prace poświęcone, rozpatrywanym pod tym kątem, rewolucji 1905 r., buntowi łódzkiemu z roku 1892, powstaniu listopadowemu, Konstytucji 3 maja i Tadeuszowi Kościuszce.

Nawiązując do wypowiedzi dr hab. M. Nartnowicz-Kot, prof. Paweł Samuś podkreślił znaczenie działalności organizacyjnej prof. Wachowskiej dla rozwoju lokalnych ośrodków naukowych, m. in. w Piotrkowie, Radomsku czy Częstochowie.

Profesor Wiesław Puś podzielił się z zebranymi wspomnieniami z lat wspólnej pracy w Zakładzie Historii Polski XIX i XX wieku, a szczególnie z okresu współtworzenia monografii Tomaszowa Mazowieckiego. Przypomniał również sylwetkę Profesor Wachowskiej jako wicedyrektora Instytutu Historycznego UŁ. Wypowiedź swoją zakończył prośbą skierowaną do Jubilatki o dalszą współpracę i wspieranie badań naukowych.

Profesor Wojciech Wrześniński, prezes PTH, w imieniu własnym i Towarzystwa wyraził najwyższe uznanie i szacunek za bogaty dorobek naukowy i dydaktyczny oraz działalność społeczną w ramach Łódzkiego Oddziału PTH. Podkreślił również znaczący wkład, jaki wniosła Pani Profesor do nauki polskiej. Poinformował zebranych o nadaniu Profesor Wachowskiej przez Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa w Szczecinie w 2001 r., w uznaniu zasług dla nauki polskiej i rozwoju PTH, tytułu honorowego członka Towarzystwa. Złożył również na ręce Jubilatki dyplom, będący symbolem uznania środowiska dla jej osiągnięć.

Profesor Stefan Pytlas poświęcił swoją wypowiedź pracy Barbary Wachowskiej w Łódzkim Oddziale PTH, podkreślając szczególnie zaangażowanie w rozwój Oddziału, redagowanie i wydawanie „Rocznika Łódzkiego” oraz sprawną współpracę w Zarządzie filii.

Profesor Waldemar Ceran ukazał osobę prof. Wachowskiej jako wicedyrektora do spraw studenckich IH, wskazując na życzliwość Jubilatki wobec współpracowników i studentów.

Profesor Ryszard Szwed zwrócił uwagę na organizacyjne aspekty pracy prof. Barbary Wachowskiej, dziękując jednocześnie za pomoc przy tworzeniu lokalnych ośrodków badawczych oraz wspieranie ich działalności.

Profesor Barbara Wachowska, dziękując obecnym za przybycie, podzieliła się z zebranymi wspomnieniami z lat młodości i początków kariery naukowej. Wróciła pamięcią do ważnego etapu własnego życia, jakim była II wojna światowa, której wydarzenia wywarły ogromny wpływ na dalsze wybory ideologiczne i światopogląd, któremu Pani Profesor pozostała wierna do dziś.

We wszystkich wypowiedziach przebiła sympatia i szacunek, jakim obdarzają Profesor B. Wachowską współpracownicy i uczniowie. Mówcy podkreślali wysoki poziom prac badawczych i dydaktycznych, rozległy warsztat naukowy, wszechstronną aktywność Jubilatki oraz życzliwość, jaką obdarzała nie tylko kolegów ale również studentów. Życzono Pani Profesor kolejnych sukcesów oraz proszono o dalsze wspieranie działań naukowych środowiska historycznego.

ILONA FLORCZAK
Uniwersytet Łódzki

Dokonania łódzkiego środowiska historycznego w XX wieku – konferencja naukowa

W dniu 24 października 2002 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się konferencja naukowa *Dokonania łódzkiego środowiska historycznego w XX wieku*. Konferencję zorganizowały IH UŁ oraz obchodzący 75-lecie swojej działalności Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Historycznego. Obrady prowadzili kolejno